

John-James Laidlow, De neurotypische blik

Bekijk de videoessay op Vimeo: <https://vimeo.com/442959857>

Je kunt de Nederlandstalige ondertitels voor deze video aanzetten in het CC icoon.

Hieronder staat de Nederlandstalige ondertiteling van de video-essay.

Dit video-essay bevat discussies over:

- politiegeweld en systematisch racisme
- racisme
- vrouwenhaat
- seks en toestemming
- transfobie
- medisch racisme en medische vrouwenhaat

Inhoud informatie:

Dit video-essay bevat ook:

- hier en daar seksueel expliciete taal
- een korte weergave van zelfverwonding (op het 10 minuten 25 seconden punt)
- simulaties van sensorische overbelasting (zonder geluid)
- luide beelden tot het 1 minuut punt

[overlapping audio]

deel een: de kijk

In haar essay "Visual Pleasure and Narrative Cinema" uit 1975 bedacht Laura Mulvey de term "male gaze" (mannelijke kijk op de wereld) om te beschrijven hoe cinema voornamelijk mannen plezier schenkt door de verschillende manieren van kijken naar vrouwen, voornamelijk voyeuristisch en / of seksueel.

Vrouwen kunnen alleen plezier beleven door zich te associëren met het mannelijke standpunt. Haar essay situeert zich voornamelijk in de klassieke psychoanalytische theorie.

Ik denk dat de Hollywood-film 'Rear Window' van Alfred Hitchcock daar een van de beste voorbeelden van is. In de film heeft een bekende fotograaf zijn been gebroken en kan daarom zijn appartement niet verlaten. Hij brengt zijn dagen door met het kijken naar anderen in zijn buurt vanuit zijn raam, en het is betoogd dat zijn interesse in zijn vriendin alleen piekt wanneer dit kijken volbracht is.

Hoewel Mulvey's standpunt is gebaseerd op het werk van veel eerdere kunst critici en er in de loop der jaren veel aan is getornd omdat het afkomstig is van een zeer blanke, cisgender, middenklasse en heteroseksuele beschouwer, blijft het nog steeds een baanbrekende tekst en veranderde het voor altijd de manier waarop mensen over cinema dachten.

In 2003 betwistte academica bell hooks Mulvey's visie op de mannelijke blik als universeel in 'The Oppositional Gaze' door te zeggen dat Mulvey's tekst geen rekening hield met raciale aspecten van identiteit die zowel in de filmwereld als daarbuiten centraal staan.

Alom beschouwd als de eerste speelfilm en nog steeds vertoond op film academies, verbeeldt 'The Birth of a Nation' de Ku Klux Klan als helden die de 'zwarte rebellie' in het zuiden onderdrukken.

bell hooks schetst hoe vooral zwarte vrouwen zich niet kunnen identificeren met en niet passen in deze representatievormen noch met de constructie van blanke vrouwelijkheid. Ze legt uit dat zelfs zwarte mannen zich niet volledig kunnen vinden in de blik van de patriarchale blanke man zonder een kernonderdeel van hun identiteit en geleefde ervaring te ontkennen.

In 'The Transgender Look', gepubliceerd als onderdeel van haar boek over queer cinema in 2005, probeerde Judith Halberstam te analyseren hoe queer mensen en transgenders eruitzien en bekeken worden in de cinema. Hoe de seksualiteit en geslachten van queer- en transpersonages op het scherm worden geconstrueerd en uitgedaagd en hoe ze worden weergegeven.

De reden dat deze schrijvers steeds de handeling van het kijken in de bioscoop bespreken, is omdat het fundamenteel kan bijdragen aan hoe we onze eigen persoonlijkheden, lichamen en personages in de echte wereld interpreteren. Hoewel mensen het kijken naar een film als een passieve handeling beschouwen, kan het in feite van invloed zijn op hoe we in het echte leven kijken en bekeken worden.

In dit video-essay zal ik proberen op de 'neurotypische blik' te reflecteren.

Ten eerste zou ik willen openbaren dat ik zelf, ondanks dat ik een queer en gehandicapt persoon ben, wel een aantal structurele privileges heb die mijn leven gemakkelijker hebben gemaakt - namelijk die van een witte cis-man. Dit betekent niet alleen dat ik minder met discriminatie te maken heb in de samenleving, maar ook binnen de geneeskunde en de psychiatrie, en dat ik, hoewel zeer vertraagd, uiteindelijk toegang kreeg tot een autisme-diagnose. Veel mensen met een kleur en / of vrouwen en / of niet-binaire mensen hebben deze mogelijkheid niet.

Deel twee: veelvoorkomende media stijlfiguren

De manier waarop autisme in film en televisie wordt weergegeven betreft voor het grootste deel alleen verlegen-ogende of sociaal onbekwame witte jongens.

Er is een obsessie met dit soort personages en de focus ligt op hun 'helpen' om een beter functionerende, reguliere rol aan te nemen; een meer neurotypische manier van zijn. Ik vraag me af voor wie deze voorstellingen bedoeld zijn en waarom deze afbeeldingen keer op keer worden herhaald - of ze echt het bewustzijn willen vergroten en genuanceerde verhalen willen vertellen, of dat ze neurotypische ouders gerust moeten stellen dat als ze gewoon hard genoeg pushen hun autistische kind vrij zal breken uit de kooi die autisme is.

Het idee dat in elk autistisch kind een neurotypisch kind zit dat ernaar verlangt vrij te breken, is een gevaarlijke, kwetsende mythe die tot op de dag van vandaag voortduurt.

Heel vaak zal het personage, als het een geschikte leeftijd heeft, een liefdesbelang ontwikkelen (bijna altijd heteroseksueel van aard) en hierdoor zal hij leren meer op de mensen om hem heen te gaan lijken. Dit is een behoorlijk gevaarlijke trope die het misogynist idee versterkt dat vrouwen en hun lichaam een hulpmiddel of apparaat zijn voor autistische mannen om te leren en hun eigen gevoel van eigenwaarde te ontwikkelen, niet mensen in hun eigen recht met hun eigen verlangens en keuzevrijheid.

Het gevaarlijke idee dat vrouwen er zijn om de zelfontwikkeling van autistische mannen te ondersteunen, kan ook worden toegepast op therapie personages en betuttelende moeders.

- "Bijna klaar voor vandaag".
 - "Goede sessie Sam"
 - "Ik kan je beha zien"
 - "Het is paars"
- [grinnikt zenuwachtig]
- "Um"

Dit versterkt ook het idee dat er een kinderlijke onschuld kleeft aan autistische mensen, vooral jonge, witte autistische mannen.

- "Je zoon heeft hetzelfde verlangen om bemind te worden als wij allemaal."
- "Waarom zou hij het niet nastreven?"
- "Hij is nog niet klaar."
-

Dit leidt op zijn beurt tot het vermijden van vitale voorlichting en broodnodige discussies, bijvoorbeeld over seksuele instemming, en seksuele voorlichting, vanwege de veronderstelling dat autistische mensen 'daarvoor te onschuldig' zijn of het niet zullen begrijpen.

- 'Beledig ze. Iets in de trant van: "Schat, dat zijn echt insectenogen die je hebt"
- "Vertrouw me broer snelste manier om een meid op je lul te krijgen."

In deze campagnevideo van de National Autistic Society roept een jonge witte autistische jongen aan het einde uit:

- "Ik ben niet stout, ik ben autistisch".

Hoewel ik volledig begrijp wat deze campagne probeerde te bereiken, promoot deze verklaring nogmaals dit idee van automatische en ongetwijfelde onschuld.

Een andere stijlfiguur waar de media graag gebruik van maakt, is de autistische savant. Populair geworden door 'Rainman' maar is al talloze keren herhaald.

Heel vaak wordt in dit verhaal de autistische persoon verbeeld door een gebrek aan 'normaliteit' (meestal neurotypische communicatie of sociale vaardigheden). Om dit in evenwicht te brengen, schrijven neurotypische personen hen savant-achtige vaardigheden of 'gaven' toe.

Hoewel deze mensen die vaak worden getoond in non-fictie media opmerkelijke talenten kunnen hebben, is dit een zeer neurotypische manier om handicaps te aanschouwen en werkt het ook door in de wijdverbreide kapitalistische opvattingen dat mensen met een handicap iets moeten kunnen bieden aan de samenleving (in dit geval door middel van een 'speciale vaardigheid') om hun plaats in de wereld waardig te zijn.

Een andere aanpak dat vaak in de media wordt gebruikt, is dat van een personage dat 'gecodeerd' autistisch is. Dit zal meestal een personage zijn met verschillende herkenbare autistische eigenschappen die op positieve of negatieve manieren worden ingezet, maar die nooit openlijk als autistisch worden benoemd.

Het irriteert me wel dat producenten van dergelijke media autistische eigenschappen gebruiken om hun personages interessanter te laten lijken zonder ze als zodanig te benoemen.

Op die manier hebben ze een slag om de arm waarmee ze kunnen ontkennen dat de personages autistisch zijn terwijl ze onze identiteiten gebruiken om hun personages interessanter te laten lijken ...

- "Weet hij dat ze een beetje ... vreemd is?"
- "Zo niet, dan komt hij er snel achter"

... of ons gewoon belachelijk te maken.

- [stem] "Penny ..."
- [ingeblijkt gelach]
- "... Penny"
- [meer gelach]
- "Sheldon?"
- [stem] "Ik heb een ontstoken strottenhoofd"
- [meer gelach]
- "Okay..."

In het geval van Saga Norén uit 'The Bridge' vraag ik me af of de producers vonden dat het publiek het idee zou afwijzen van een autistische persoon die een vrouw is, een vrouw die niet buigt voor sociale normen en druk en een vrouw die zo de eigen controle houdt over haar seksualiteit.

"Wil je bij mij seks hebben?"

Als dit het geval is, roept dat de vraag op: zijn bepaalde uitingen van autisme (namelijk die van de witte, cis hetero man) verteerbaarder voor het publiek, of meer acceptabel op het scherm?

Ik was aangenaam verrast door een recente Pixar-korte film genaamd 'Loop'.

De film toont een jong, autistisch, meisje van kleur op zomerkamp, Renee genaamd, die non-verbaal is.

Het grootste deel van het verhaal bestaat uit haar en haar kampgenoot Marcus die wanhopig proberen te communiceren en elkaar te begrijpen, en er zijn echt enkele ontroerende, vreugdevolle momenten.

Renee wordt gesproken door een jonge autistische vrouw genaamd Madison die grotendeels non-verbaal is en het lijkt erop dat de film crew elke gelegenheid aangreep om haar op haar gemak te stellen en bij het proces betrokken te zijn, en ook advies inwon van het Autistic Self-Advocacy Network (ASAN) .

'Als je één persoon met autisme hebt ontmoet, heb je één persoon met autisme ontmoet' - Dr. Stephen Shore

Het is moeilijk voor autistische mensen (waarvan er oneindig veel variëteiten bestaan) om zich volledig vertegenwoordigd te voelen wanneer we heel vaak slechts één autistisch personage per media uiting voorgeschoteld krijgen. Dit karakter wordt dan representatief voor alle autistische mensen in plaats van alleen een eigen autistisch karakter te zijn.

Ik merk ook op dat we in de film 'X + Y' (ook bekend als 'A Brilliant Young Mind') twee autistische personages te zien krijgen, maar we worden aangemoedigd om sympathie te hebben voor en ons te verhouden tot Nathan, de hoofdrolspeler, terwijl het de bedoeling lijkt dat we op zijn best medelijden zouden moeten hebben met Luke, die onhandig maar luidruchtig is, sociale missers maakt en aan zelf-verwonding doet.

Het voelt alsof de boodschap is dat de ene manier om autistisch te zijn beter herkenbaar is, en meer waard, dan een andere manier om autistisch te zijn.

- "Absoluut autistisch"
- "Hij lijkt alle slechte eigenschappen te hebben opgepikt en geen van de goede."

Dit is vooral ironisch omdat de regisseur van 'X + Y' deze personages baseerde op echte mensen waarover hij zeven jaar eerder voor de BBC een documentaire maakte genaamd 'Beautiful Young Minds'.

(dat is Jos, op wie het personage Luke voornamelijk lijkt te zijn gebaseerd)

Deze documentaire bevat een breed scala aan autistische personages die het publiek een completer beeld van autisme zouden hebben kunnen geven.

Deel drie: kijken / terugkijken

Iets dat bell hooks schreef in 'The Oppositional Gaze' is me echt bijgebleven:

'Stel je de angst voor dat een kind voelt als het door herhaalde straffen is gaan begrijpen dat iemands blik gevaarlijk kan zijn. Een kind dat heel goed geleerd heeft om wanneer nodig de andere kant op te kijken. Maar als het wordt gestraft, krijgt het kind van de ouders te horen: "Kijk me aan als ik met je praat." Alleen is het kind bang om te kijken. Bang om te kijken, maar gefascineerd door de blik. Er zit kracht in kijken."

Natuurlijk schrijft bell hooks vanuit haar ervaring als zwarte vrouw - twee dingen die ik niet ben - maar ik voel hier een verband in de manier waarop wij als autistische mensen (van wie sommigen zwarte vrouwen zijn) wordt verteld dat we onze manier van kijken moeten aanpassen aan neurotypische normen.

Hoevelen van ons hebben gehoord dat: 'kijk me aan als ik met je praat', terwijl we andere keren te horen kregen dat de manier waarop we kijken niet gepast is?

- "Het probleem is dat je de grens overschrijdt van flirterig naar griezelig."
- "Je weet dat als je oogcontact maakt, je een beetje weg moet kijken"
- "Hoe kan ik oogcontact maken en weggijken? Ik ben geen bidsprinkhaankreeft!"
- "Oké, je ... maakt oogcontact, kijkt weg, maakt weer oogcontact."
- "Anders kan het eng lijken"
- "Wacht even, laat me dit opschrijven."

Er zijn al relatief weinige autistische karakters die ons worden voorgeschoteld, maar zelfs dan proberen neurotypische mensen de manier waarop we naar de wereld kijken te beheersen.

Dit wordt meestal gedaan door een simulatie van hoe neurotypische mensen zich verbeelden dat autisme 'eruitziet' voor de persoon die het ervaart, vaak door middel van vreemde filters en visuele vervormingen in een poging verschillende sensorische ervaringen en sensorische overbelasting te simuleren.

Het lijkt een poging tot simulatie van handicaps om het bewustzijn te vergroten, in plaats van alleen naar de ervaringen van autistische mensen te luisteren en zich met hen in te leven.

Neurotypische mensen willen letterlijk 'door onze ogen' kijken, een zinloze oefening om onze blik weer te beheersen.

Het doet me ook afvragen voor wie deze media zijn bedoeld.

De National Autistic Society noemde hun campagnevideo 'Kun je het tot het einde halen?' alsof het een soort duurttest of beproeving is die je moet ondergaan in plaats van te proberen een gedeeld begrip te kweken van hoe het is om autistisch te zijn.

Ze hebben nu een waarschuwing onder de video toegevoegd om te zeggen dat deze film sensorische overbelasting kan veroorzaken, maar toen het voor het eerst werd uitgebracht, lieten ze het automatisch afspelen op de voorpagina van hun website, waardoor de site, en alle bronnen erin, ontoegankelijk werden voor de mensen ze proberen te ondersteunen.

Ze gaan er ook prat op dat de film '56 miljoen mensen heeft geholpen een dieper begrip van autisme te krijgen' - iets dat niet alleen niet meetbaar is, maar waarvan ik zou beweren dat het alleen had kunnen worden bereikt door naar ons te luisteren.

Ongeveer anderhalf jaar later maakte The Guardian een soortgelijke virtual reality-film genaamd 'The Party'. Er was enige vooruitgang doordat het een autistisch meisje opvoerde, maar de beschrijving braakte opnieuw de ideeën uit dat autistische mensen in hun eigen wereld leven.

Het zijn natuurlijk niet alleen neurotypische mensen die worden beïnvloed door deze media-uitbeeldingen, maar ook wijzelf zijn altijd op zoek naar representatie die ontbreekt.

Veel autistische zelf-belangenbehartigers zetten zichzelf in om mensen te informeren over de 'realiteit' van autistisch zijn en te beweren dat de betrokken mensen niet zijn zoals die 'stereotypen' die neurotypisten kennen.

Hoewel dit zeker een positieve stap is om controle te krijgen over ons eigen verhaal, vraag ik me toch af of deze pleitbezorging gebaseerd moet zijn op iets anders dan een reactie op neurotypische normen en misvattingen?

Kunnen we niet zomaar buiten neurotypische idealen bestaan en onszelf en onze collectieve vreugde uiten?

We moeten ook oppassen dat wanneer we zeggen dat autistisch zijn 'dit' of 'dat' is of dat het niet iets anders is, dat we iemands geleefde ervaring niet ontkennen door onze persoonlijke ervaring te vermengen met een 'universele autistische ervaring'.

We moeten neurotypische personen niet opnieuw laten dicteren wat de juiste manier is om autistisch te zijn.